

הַרְקִיעַ הַזֶּה, וְנִקְרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם.
וְנִטְלָה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַמְּאֹרוֹת הַלְלוּ וְנִתְּנָם בּוֹ. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (בראשית א, יז) וַיִּתֵּן אוֹתָם
אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּאֹרוֹת הַלְלוּ,
וְהַנִּיחָם בְּרְקִיעַ הַזֶּה לְהִיּוֹת
מְשֻׁלָּה עַל הָאָרֶץ וְלֹא שֶׁתִּמְשַׁח
בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת, וְכִשְׁבָּרָאם, נִתְּנוּ
אוֹרָם שְׁנֵיהֶם בְּשׂוּהָ. אָמְרָה
הַלְּבָנָה, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵין לָךְ
לְהַתְּנַחֵג בְּשׂוּהָ. מָה
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? הַמְּעִיט
אוֹתָהּ, וְהֵינּוּ הַכִּפְּרָה שֶׁל שְׁעִיר
רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ לֵה'.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, בְּכַמְּהָ מְקוּמוֹת
שְׁנִינּוּ אֶת זֶה וְלֹא הִתְיַשְׁבּ בְּלִבִּי
הָעֵינָן. כְּשָׁבֵא רַב נַחֲמָן, בָּאוּ
וְשָׂאוּ אוֹתוֹ. אָמַר כְּמִשְׁמַעוֹ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יַעֲקֹב, אֵתָּה
רוּצָה לְעַבֵּר עַל דְּבָרֵי חֲבֵרִי?
שְׁתַּק.

רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא,
לְקוֹנִיָּא בָּא לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲתָנּוֹ. יָצָאָה בִּתּוֹ
וְלִקְחָה יָדוֹ לְנִשְׁקָא. אָמַר לָהּ: לְכִי
וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמָךְ מִלְּפָנַי בְּעַלְיָךְ,
שֶׁהוּא קְדוֹשׁ. שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר,
אָמַר: כַּעֲתָ אֲנִי נֹזֵק בְּדָבָר אַחַד,
שֶׁהִיא מְרַגְּלִית יְקָרָה, שְׁנֵאֲמַר עַל
הַלְּבָנָה כְּפִי שְׁשִׁנִּינוּ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְלִבְנָה לְכִי וּמַעֲטִי
אֶת עֲצָמָךְ, שֶׁחֲשָׁבָה הַלְּבָנָה שֶׁלֹּא
נִתֵּן הַשְּׁלִטוֹן. אָמַר לוֹ חֲמִיו: אֲנִי
כִּךְ שְׁמַעְתִּי וְכִךְ הוּא מְסַתֵּדֵר
בְּלִבִּי, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא אֶעְבֵּר עַל דַּעַת
הַחֲבֵרִים.

פִּתְחָה רַבִּי אֶלְעָזָר פִּיּוֹ וְאָמַר, (דברים
א) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ עִם
נוֹשֵׁעַ בְּה' מִגֵּן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר חָרַב
גְּאוֹתְךָ. וְכִי גְּאוֹתֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל
חָרַב הוּא? לֹא! שֶׁהָרִי הַחָרַב

הוֹלִידוֹ הָאֵי רְקִיעַ, וְנִקְרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְנִטְלָה
הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא הֵינִי מְאֹרוֹת, וְנִתְּנָם בּוֹ.
הַדָּא הוּא דְכִתְיִב, וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵינִי
מְאֹרוֹת, וְהַנִּיחָם בְּזֶה הָרְקִיעַ, לְהִיּוֹת
מְשֻׁלָּה עַל הָאָרֶץ, וְלֹא שֶׁתִּמְשַׁח בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת,
וְכִשְׁבָּרָאם, נִתְּנוּ אוֹרָם שְׁנֵיהֶם בְּשׂוּהָ. אָמְרָה
הַלְּבָנָה, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵין לָךְ לְהַתְּנַחֵג (ד'
ח"ע"ב) בְּשֵׁנֵי כְּתָרִים בְּשׂוּהָ. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. הַמְּעִיט אוֹתָהּ, וְהֵינּוּ הַכִּפְּרָה שֶׁל
שְׁעִיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ לֵה'.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, בְּכַמְּהָ דוּכְתִי תְּנִינָן דָּא, וְלֹא
אֲתִישְׁבָּא בְּלִבָּאֵי עֵנִינָא. כִּד אֲתָא רַב
נַחֲמָן, אֵתוּ וְשִׁילִיָּהּ, אָמַר כְּמִשְׁמַעוֹ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה לְרַבִּי יַעֲקֹב, אֵתָּה רוּצָה לְעַבֵּר עַל דְּבָרֵי
חֲבֵרִיךָ. אֲשֶׁתִּיק.

רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, אֲתָא לְמַחְמֵי
לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲתָנִיהּ, נִפְקָא
בְּרַתִּיהּ, וְשָׁקְלָא יְדוּהֵי לְנִשְׁקָא. אָמַר לָהּ, לְכִי
וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמָךְ מִקַּמֵּי בְּעַלְיָךְ, דְּאִיהוּ
קְדִישָׁא. שָׁמַע ר' אֶלְעָזָר, אָמַר כַּעֲתָ אֲנָא
אֲדַפְרִנָּא מְלָה חַד, דְּאִיהוּ מְרַגְּלָא יְקִירָא,
דְּאִיתְמַר עַל סִיְהָרָא, כְּדִתְנִינָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אָמַר לְסִיְהָרָא, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמָךְ,
דְּחֲשָׁבַת סִיְהָרָא דְלָהּ אֲתִייהִיב שׁוּלְטָנָא. אָמַר
לִיהּ חֲמִיו, אֲנָא כִּךְ שְׁמַעְנָא, וְכִךְ הוּא מְתַסְדֵּר
בְּלִבָּאֵי, כְּגִין דְּלֹא אֶעְבֵּר עַל דַּעַתוֹי דְּחֲבֵרִיָּיא.

פִּתְחָה רַבִּי אֶלְעָזָר פּוּמִיָּה וְאָמַר, (דברים לג כט)
אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשֵׁעַ בְּה'
מִגֵּן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר חָרַב גְּאוֹתְךָ. וְכִי גְּאוֹתֶן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל חָרַב הוּא. לֹא. דְּהָא הַחָרַב לְעִשּׂוֹ